

'Wij waren fantastisch'

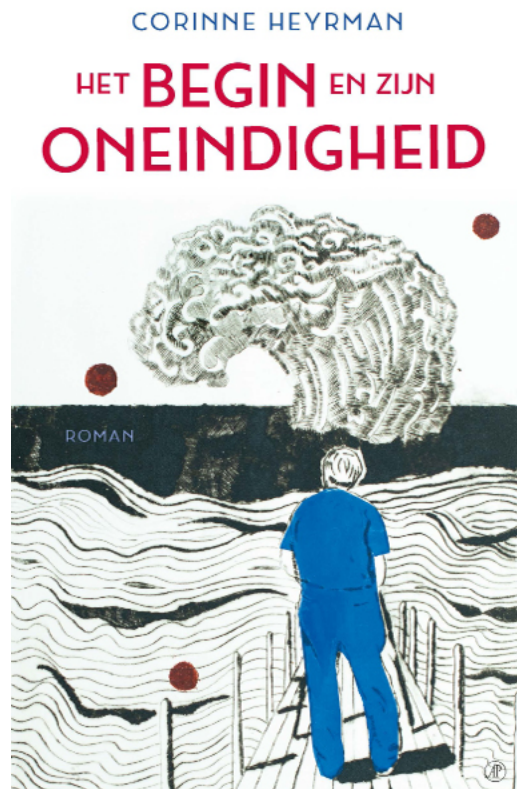
Het leven in een eetstoorniskliniek

Corinne Heyrman

In de roman *Het begin en zijn oneindigheid* van Corinne Heyrman vertelt de hoofdpersoon dat haar grootvader op een psychiatrische afdeling van een ziekenhuis is terechtgekomen. Het is hetzelfde ziekenhuis waar zij enkele jaren eerder opgenomen is geweest als anorexiapatiënt. Bij haar grootvader gebeurde dit nadat hij als groenteboer met pensioen was gegaan, en hij in een ernstige depressie verzeild was geraakt. Ze wil begrijpen hoe dat gekomen is en wanneer het bij hem precies begonnen is. Maar vooral ook wil ze weten of er een genetisch verband is tussen haar en haar grootvader, of er enige relatie bestaat tussen zijn psychische problemen en de hare.

De bezoeken aan haar grootvader in het ziekenhuis brengen de eigen ervaringen van de vertelster van enkele jaren eerder weer in de herinnering. Onderstaand fragment is daar een uitdrukking van. Schrijfster Corinne Heyrman, die zelf ervaringsdeskundige op het gebied van eetstoornissen is, beschrijft hoe het er aan toe gaat op een eetstoornisafdeling, een beschrijving die, hoewel fictief, voor nauwgezet en waarheidsgetrouw zou kunnen doorgaan. Ze laat zien welke denkbeelden er onder de behandelaars heersen over hoe de meisjes dienen te herstellen, en waarom die denkbeelden vaak zo haaks staan op de geleefde werkelijkheid van de behandelde meisjes. En ze laat vooral zien hoe die meisjes op alle mogelijke vernuftige manieren de hun opgelegde behandeling saboteren.

Koos Neuwel

De vijf magere meisjes en ik zaten in het begin van onze opname bijna allemaal in een rolstoel. Niet omdat we niet meer konden bewegen, maar omdat we dat niet meer mochten. Tijdens mijn intakegesprek zaten mijn moeder en ik aan tafel bij Miss Piggy en legde ze ons het principe uit: hoe lager je ondergewicht, hoe minder de mogelijkheden. Een traject bestaat uit verschillende fasen. Fase één is bedrust, vanaf fase twee kun je aan activiteiten meedoen in een rolstoel. Je krijgt dan drie maaltijden per dag en twee tussendoortjes. Alles wat je niet opeet, kun je ook innemen met een drankje dat hetzelfde aantal calorieën bevat, als je dat niet wilt krijg je hetzelfde aantal in sondevoeding toegediend. Hoe meer je aankomt, hoe meer vrijheden je krijgt. Ik knikte ongeïnteresseerd, was ervan overtuigd dat ze eraan zou toevoegen: ‘Maar dat geldt natuurlijk niet voor jou, jij bent nog lang zo ver niet.’ Misschien zou ze er zelfs bij lachen, want ja, met zo’n vlezig lichaam kon ik toch geen eetstoornis hebben? Psychiater Broeckx lachte niet. Ze keek mijn moeder strak aan: ‘Als ze hier start, begint ze helemaal onderaan.’

In fase twee kreeg ik een rolstoel en sondevoeding. Van de andere meisjes leerde ik het naar achter trekken van mijn mondhoeken, het tikken met mijn voeten, het intrekken van mijn navel, om toch maar in beweging te blijven. Mia was er het beste in, ze kon haast geluidloos haar armen en benen bewegen, waardoor het personeel niks in de gaten had als ze achter hun rug haar handen uitgooide of haar voeten in de lucht stak. Fiona had de sondevoeding geweigerd, zij had enkel vocht in het zakje zitten. Haar ouders waren ermee akkoord gegaan. Wij waren stikjaloers.

Op een middag zaten we op het binnenplein van het ziekenhuis, een betegeld vierkant met tafels, stoelen en sporadisch een plantenbak. Het was heet, Mia zat in haar rolstoel in een zomerjurkje, ze droeg een zonnebril en een koptelefoon van waaruit Justin Timberlake ook voor ons hoorbaar zong: “ Senorita, I feel for you. You deal with things, that you don’t have to. Fiona rolde met haar rolstoel over de stenen heen en weer, Michelle en ik droegen dikke kledij die veel te ruim zat. Ook in een hittegolf waren wij poolreizigers. Zoë en Kim waren de enigen die gewoon op een stoel mochten zitten. Kim had net haar minimumgewicht gehaald, Zoë had zelfs nooit in een rolstoel moeten zitten, zij had een eetstoornis NAO, Niet Anders Omschreven. Ze at wel, maar heel strikt, waardoor ze dus niet te mager, wel ongezond was. Niet lichamelijk, maar geestelijk. Door Mia werd ze wel eens spottend ‘wannabe’ genoemd. We waren psychisch ontregeld en daarbij ook nog eens puberaal, wat soms een giftige combinatie opleverde.

Het idee van de rolstoelen en de sondevoeding was dat we beter tegen de ziekte zouden kunnen vechten als we niet meer ondervoed zouden zijn, zelfs dat de ziekte daarmee al voor een deel zou verdwijnen, want zonder ondervoeding zouden we helderder kunnen denken. Een aanpak waarmee het ziekenhuispersoneel eigenlijk hetzelfde deed als wij: de getalwaarde van het gewicht boven de psyche zetten. Het was een mooie, geruststellende leugen, waarin ik eerst geloofde tot ik Kim en Zoë zag. Beiden hadden ze hun minimumgewicht behaald, maar ze tikten nog steeds met hun voeten, bewogen met hun kaken alsof ze niet in het ziekenhuis, maar op een technofeest waren.

‘Probeer stil te zitten,’ zei een verpleegkundige zorgzaam vanuit de deuropening tegen Fiona, ze liep de binnenplaats op en zette de rolstoel op de rem. ‘En Mia, dat is te koud gekleed, lieverd, trek gauw een trui aan.’ Met tegenzin pakte Mia de opgepropte trui die ze onderhaar hoofd had gelegd bij wijze van kussen en schoof hem zuchtend over zich heen. Koud gekleed zijn was verboden, dan zouden we te veel warmte verliezen.

Toen de verpleegkundige weer naar binnen was, zag ik hoe Michelle het buisje van haar sondevoeding dichtkneep. ‘Moet je ook eens doen,’ knikte ze uitdagend.

Mijn wijsvinger en duim legde ik op de plastic draad die in mijn neus stak, kneep er hard in. Het besef dat er calorieën in mijn lichaam werden gepompt was ondraaglijk, het voelde alsof de vloeistof uit het buisje zich rechtstreeks in mijn buik nestelde. Ik kon het bandje al voelen, een kring om mijn lichaam die altijd in de weg zat, in welke houding ik me ook bevond. Met mijn vingers dichtgeknepen kon ik de voortdurende toestroom even eigenhandig stoppen. Mia keek op, zette haar koptelefoon op en haar zonnebril af, deed ons na. Het voelde goed, we waren dapper. Fiona haalde haar rolstoel van de rem, begon opnieuw met rollen. Ik keek om me heen, naar Zoë en Kim die hun benen horizontaal hielden, Fiona die slalomde en wij drieën met onze dichtgeslibde sondes. Ik proestte het uit. Wij waren fantastisch.